

CURS APROFUNDIMENT EN COEDUCACIÓ.

PROJECTE FINAL.

Gemma Torrent Pellisé .
Febrer 2012

UNITAT DIDÀCTICA: CAP A UN ÚS INCLUSIU DE LA LLENGUA	2
1. JUSTIFICACIÓ	2
2. MATÈRIA DES D'ON ES TREBALLA I ETAPA EDUCATIVA	2
3. DURADA I TEMPORITZACIÓ:	2
4. OBJECTIUS D'APRENTATGE	2
5. CONTINGUTS.	2
6. CRITERIS D'AVUACIÓ I PROCEDIMENT D'AVUACIÓ.	4
7. SEQÜENCIA D'ACTIVITATS.	4
8. REFLEXIÓ SOBRE LA PRÀCTICA	9
9. GUIÓ PER AL PROFESSORAT	9
10. ASPECTES GENERALS DE METODOLOGIA.....	10
11. RECURSOS DIDÀCTICS	10
12. ANNEXOS	10
BASE TEÒRICA DE LA UNITAT DIDÀCTICA	14
1. INTRODUCCIÓ.....	14
2. EL GÈNERE . ORIGEN. DEFINICIÓ. FORMACIÓ.	15
3. ÚS DEL MASCULÍ COM A GENÈRIC. ALGUNES ALTERNATIVES: LES FORMES GENÈRIQUES I LES PARAULES	
COL.LECTIVES.	16
4. L'ÚS DELS ADJECTIUS.	17
5. ALTRES SOLUCIONS: L'ÚS DE LES FORMES DOBLES I LES FORMES ABREUJADES. LA BARRA INCLINADA.	
ÚS DE LA PARAULA PERSONA.	17
6. LA CONCORDANÇA	18

UNITAT DIDÀCTICA: CAP A UN ÚS INCLUSIU DE LA LLENGUA

1. JUSTIFICACIÓ.

A l'institut Guindàvols s'endegà al llarg del curs 2008-09 un Projecte de coeducació anomenat Eduquem per a la Igualtat. Actualment existeix al centre un grup de treball integrat per professorat de diferents matèries que ens dediquem a reflexionar i a plantejar activitats des de la perspectiva de gènere. La present unitat didàctica sorgeix dins aquest grup amb l'objectiu d'integrar aquests plantejaments dins el currículum de la matèria de llengua i literatura catalanes.

2. MATÈRIA DES D'ON ES TREBALLA I ETAPA EDUCATIVA

Llengua i literatura catalanes / 4t ESO (la unitat pot adaptar-se a diferents nivells)

3. DURADA I TEMPORITZACIÓ:

6 hores. Correspon a la unitat inicial del curs.

4. OBJECTIUS D'APRENTATGE

- a) Relacionats amb els objectius de l'ESO
 - Entendre el valor del diàleg, la cooperació i el respecte envers les persones.
 - Desenvolupar l'hàbit del treball i de l'esforç individual i cooperatiu.
 - Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets.
 - Rebutjar els prejudicis sexistes.
 - Desenvolupar el sentit crític.
 - Expressar-se amb correcció.
- b) Relacionats amb l'àmbit de llengües.
 - Desenvolupar-se i comunicar-se com a persones dins de la societat del s. XXI.
- c) Relacionats amb la matèria de llengua i literatura catalanes.
 - Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món.
 - Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual en llengua catalana.
 - Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació.
 - Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment, per escrit o audiovisualment, de manera coherent adoptant una actitud respectuosa.
 - Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic.
 - Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de la llengua.

5. CONTINGUTS.

- a) Dimensió comunicativa
 - Participació en interaccions orals, escrites i audiovisuals.
 - Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels coneixements i de les idees.

- Actitud de cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió.
- Comprensió de missatges orals, escrits i audiovisuals.
- Comprensió i interpretació de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació.
- Composició de textos orals i escrits propis de l'àmbit acadèmic i de la vida quotidiana. (el text argumentatiu, l'anunci, la invitació, l'avís, el formulari, la instància, la notícia i l'entrevista)
- Ús de la conversa i de la discussió per a l'elaboració d'idees.
- Cerca d'informació i hàbits de consulta per comprendre i ampliar els missatges.
- Ús de processadors de text, diccionaris electrònics i correctors.
- Interès per la bona presentació dels textos.
- Deducció de les regles ortogràfiques a partir de l'observació de les regularitats.
- Ús d'estratègies d'autoavaluació i autocorrecció.

b) Dimensió plurilingüe i pluricultural. (Continguts compartits amb altres matèries)

- Conscienciació de pertànyer a una comunitat lingüística, social i cultural.
- Disposició per utilitzar el coneixement de la llengua en contextos reals i funcions diverses.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
- Actitud crítica davant dels missatges que suposin qualsevol tipus de discriminació i voluntat de superar els prejudicis.

c) Específics de la unitat didàctica.

- Concepte de llenguatge inclusiu/sexista/androcèntric
- El gènere dels substantius i els adjectius. Formació.
- Els heterònims.
- L'article determinat/indeterminat
- Els noms dels oficis.
- Els falsos parions.
- Els registres: formal i col.loquial.
- La derivació. Lexemes i morfemes.
- Els homònims i els neologismes.
- Tipologia textual: el text argumentatiu
- Textos administratius: sol.licitud, carta formal, formulari i avís.
- Textos procedents dels mitjans de comunicació: la notícia i l'entrevista.

d) Relació amb les competències bàsiques.

En la present unitat didàctica s'hi treballen les competències bàsiques en tant que els coneixements que inclou han de ser aplicats en diferents contextos de la vida alhora que han de servir per entendre i participar dins de la societat actual. Així, l'ús de la llengua que es proposa dins la unitat afecta a la totalitat de les matèries que estudia l'alumna/e ja en totes elles s'hi produeix la interacció oral i escrita.

La present unitat didàctica, doncs, treballa fonamentalment les competències comunicatives tot i que també hi podríem incloure les següents:

- Comunicativa lingüística i audiovisual
- Tractament de la informació i competència digital
- Aprendre a aprendre
- Social i ciutadana

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ I PROCEDIMENT D'AVALUACIÓ.

- Participar activament i reflexivament en interaccions orals, escrites i audiovisuals.
- Comprendre textos orals, escrits i audiovisuals de la vida acadèmica i quotidiana de l'alumnat.
- Produir textos orals i escrits.
- Mostrar interès per la millora de l'expressió oral, escrita i audiovisual.
- Respectar les opinions d'altri.
- Participar activament i reflexivament en l'avaluació del propi aprenentatge.

Les activitats d'avaluació es basen en els criteris d'avaluació i pretenen mostrar l'assoliment dels objectius i competències plantejats.

Es valorarà la capacitat de reflexió i la participació oral a classe així com el respecte mostrat cap a opinions diferents a la pròpia.

Es completarà l'avaluació a partir de la proposta de 2 exercicis. En el primer caldrà revisar un text extret dels mitjans de comunicació d'acord amb un llenguatge inclusiu i en la segona es demanarà que s'escrigui una composició escrita en la qual es practiquin els coneixements apresos.

Així mateix, cal tenir en compte, que s'anirà practicant allò après al llarg de tot el curs.

7. SEQÜENCIA D'ACTIVITATS.

Les activitats parteixen d'una reflexió inicial que ha de servir per activar els coneixements previs .A continuació es detallen alguns exercicis, se'n pot trobar més als annexos. Cal assenyalar que els exercicis marcats amb una **A** són d'ampliació.

Activitat 0. Activació de coneixements previs.

ENIGMA 1. Fàbregas tenia un germà. El germà de Fàbregas va morir. Però l'home que va morir no va tenir mai cap germà.

Com és possible?

ENIGMA 2. De quina manera una dona pot ser mare, si no té fills?

REFLEXIÓ INICIAL INDIVIDUAL: Pensa i escriu alguna situació de la vida real que has viscut en la qual creus haver observat un ús sexista o androcèntric de la llengua:

Posada en comú de les diferents situacions que s'expliciten dins el grup.

EXERCICIS

- a) Escriu l'insult que consideres més ofensiu. (es deixa un temps per pensar-lo i escriure'l, després es posen en comú i se n'explica el significat. El professorat introdueix el concepte d'insult sexista, s'estableix la diferència entre els insults que s'adrecen a noies i els que s'adrecen habitualment a nois)

- b) Digues i escriu també si els insults adreçats habitualment a les dones tenen el seu equivalent masculí.

DONES	HOMES
Putxa, ramera, <i>zorxa</i>	
Filla de puta	fill de puta
<i>Bollera, tortillera</i>	<i>maricon, marieta, doneta</i>
Lloro	
Bleda, figaflor	
Portera	
Cap de cony	

- c) Explica també, finalment, què signifiquen.

- d) Escriu el masculí dels següents substantius:

presidenta	néta	monja	vídua
òrfena	serva	jueva	Lluïsa

- e) Escriu el femení dels següents substantius:

autor	sogre	ós	masover	mestre
pagès	parent	alumne	forner	nuvi
llop	avi			

- f) Escriu una oració amb cadascun dels mots següents. Adona't que per indicar el gènere ho has de fer a partir de l'article que precedeix el substantiu.

boletaire, cantant, ebenista, modista.

- g) Escriu el nom dels següents 10 oficis en masculí. (Cal fer veure com tots els oficis poden ser desenvolupats per persones d'ambdós gèneres). En cas de dubte consulta al TERMCAT. (www.termcat.cat).

bombera	metgessa
perruquera	banquera
joiera	professora
infermera	portera
mossa d'esquadra	cirurgiana
llevadora	jutgessa
hostessa	

- h) Algunes professions no tenen nom en masculí o femení. Són les següents. T'atreviries a proposar algun neologisme?

No tenen masculí: mainadera, modista, minyona

No tenen femení: paleta, ferrer, fressador, llauner, soldat, picapedrer

- i) Les següents paraules són anomenades falsos parions o vocables ocupats. Significa el mateix la paraula masculina que la femenina? Quina connotació té el masculí en relació amb el femení? Atenció: algunes d'aquestes paraules (escrites en cursiva) no són

correctes normativament tot i que s'usen a nivell col.loquial. Consulta optimot.gencat.cat

A

secretari	secretària	<i>verduler</i>	<i>verdulera</i>
senyoret	senyoreta	<i>modisto</i>	modista
minyó	minyona	cuiner	cuinera

j) Busca exemples en què s'ha utilitzat el masculí com a genèric dins les següents oracions. Després substitueix-lo per una paraula col·lectiva o genèrica.

- En aquesta ciutat no hi ha suficient oferta d'oci per als joves.
- Estem molt agraïts per la seva col·laboració.
- L'home del carrer pensa que la sortida de la crisi farà reduir el benefici dels banquers.
- Els professors van decidir convocar una reunió amb els pares dels alumnes per analitzar el problema.
- El carnet de soci era obligatori presentar-lo.
- Els empleats van votar que s'ajornés indefinidament el nou horari laboral.
- L'àrbitre ha de ser imparcial.
- Els obrers es van encadenar a la porta.
- Els nens donen molta feina.
- Els estudiants es van queixar de no haver estat informats abans.
- Els revolucionaris van prendre la ciutat.
- Van jurar bandera més de cinc-cents soldats.
- Els espanyols beuen molt.
- Sembla que hi ha vaga de pilots d'Ibèria.
- Van avisar immediatament els bombers.
- El professor ha de ser just en les seves qualificacions.

k) 11. Canvia els següents sintagmes per altres tot usant la paraula "persona".

l'interessat	el sol·licitant	el beneficiari	els adults
els socis	el president	els afectats	

- l) A continuació pots llegir un model de sol·licitud o instància. Corregeix el text fent ús de les dobles formes o de la barra.

Anna Molina i Rovira, amb DNI 222985 D i amb domicili al carrer Balmes, 6, 4t, 1a 08999 de Barcelona, tel. 65788990, correu electrònic amolina@gmail.com,

EXPOSO:

Que he tingut coneixement de la convocatòria per a la presentació de currículums destinada a la contractació d'un tècnic en promoció i recreació d'activitats esportives.

Que compleixo els requisits establerts per poder-m'hi presentar.

Per aquest motiu,

DEMANO:

Que s'admeti aquest document i el currículum annex a fi que pugui ser valorat en el procés d'assignació de l'esmentada plaça de tècnic en promoció i recreació d'activitats esportives.

(signatura)

Barcelona, 17 de gener 2010

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA. SERVEI D'ESPORTS.

- m) Corregeix el text i practica l'ús dels mots genèrics. Si no és possible, usa la barra inclinada.

AVÍS

ES COMUNICA ALS CLIENTS QUE AQUEST ESTABLIMENT ESTARÀ TANCAT DEMÀ, AMB MOTIU DE LA FESTA PATRONAL.

FORMULARI

DADES PERSONALS DEL SUBSCRIPTOR

NOM I COGNOMS.....

DOMICILI.....POBLACIÓ.....CP.....

TEL.....CORREU ELECTRÒNIC

FORMA DE PAGAMENT

- Domiciliació bancària
- taló adjunt
- gir postal núm.

ANUNCIS

BUSCO PROFESSOR PARTICULAR D'ANGLÈS. HORES I PREU A CONVENIR.

TEL. 888858589 (horari de tarda)

BUSQUEM psicòlegs, pedagogs, psicopedagogs, mestres o educadors. Envia'ns CV o truca a

Restaurant CELLER busca cambrera. A mitja jornada. Tel.....

Hostal Can Costodi busca noia per fer neteja general a jornada sencera. Tel.....

- n) Treball de composició escrita. El text argumentatiu. Tema: Per què creus que l'anorèxia nerviosa afecta més les noies que els nois? Quins factors socials poden contribuir a l'aparició de trastorns alimentaris? Recorda que has d'evitar expressions sexistes o androcèntriques. A

Pautes que cal seguir per a elaborar el text:

.Cal pensar un títol provocador

.Cal estructurar el text en diferents paràgrafs tot seguint la següent estructura:

1r paràgraf. Definició d'anorèxia nerviosa. Enumeració de les causes que la provoquen.

Descripció dels símptomes.

2n paràgraf. Aportació de dades actuals sobre nois i noies que pateixen la malaltia.

3r. paràgraf. Opinió de l'autor/a del text responent la pregunta de per què la malaltia afecta més les noies. Aportació d'exemples.

.Cal signar el text amb el nom i els cognoms.

- o) Treball de composició escrita. Fes una entrevista a una dona que ocupi un càrrec dins el seu lloc de treball. Cal que li preguntis si creu que ha tingut alguna especial dificultat pel fet de ser dona i com ho ha resolt. Si tens la possibilitat, grava-ho en vídeo. A

Pautes que cal seguir per a elaborar el text:

Cal escriure un títol on s'inclogui el nom de l'entrevistada.

Cal estructurar el text en diferents paràgrafs tot seguint la següent estructura:

- 1r paràgraf. Breu biografia de la persona entrevistada.
- Llistat de preguntes/respostes. Cal fer referència obligatòriament a les característiques del càrrec que ocupa. Les dificultats que ha tingut per aconseguir-lo i també si ha notat algun tipus de discriminació de gènere. Cal acabar les preguntes referint-se a l'opinió de l'entrevistada sobre la igualtat de gènere.

Cal signar el text amb el nom i els cognoms.

8. REFLEXIÓ SOBRE LA PRÀCTICA

Un cop impartida la unitat didàctica es valorarà si ha resultat útil a partir de les composicions escrites que es realitzaran al llarg de tot el curs. S'anirà insistint en l'ús d'un llenguatge inclusiu i s'aniran recordant les diferents estratègies que es recomanen. També s'aniran observant les incorreccions que apareixen en diferents textos orals, escrits o audiovisuals de la vida quotidiana i acadèmica com ara el llibre de text, els informatius dels mitjans de comunicació, els discursos de les persones governants, etc. L'objectiu es considerarà complert si s'observa conscienciació per part de l'alumnat i facilitat a l'hora de detectar usos lingüístics androcèntrics i sexistes.

9. GUIÓ PER AL PROFESSORAT

Les activitats es detallen a l'apartat 6. Correspondrà al professorat fer la selecció adient. Tal com es pot observar, hi ha una part d'exercicis que estan marcats amb la lletra A. Són exercicis considerats d'ampliació. Cal afegir que hi ha exercicis complementaris als annexos.

A l'annex (apartat 11.2.) es desenvolupa la base teòrica de la unitat didàctica, la qual està extreta bàsicament de l'article d'E. Lledó i del power point de T. Quintillà. (veure apartat 11).

D'una manera genèrica, però, podem dir que el professorat que imparteix la unitat didàctica la inicia provocant la reflexió sobre la relació entre el llenguatge i la nostra societat. Després definirà tot diferenciant-los, els conceptes d'androcentrisme i sexisme lingüístic per tal d'arribar a la conclusió de la necessitat d'un ús inclusiu de la llengua. Caldrà observar a partir de textos extrets dels mitjans de comunicació (orals i escrits) i també de la parla quotidiana, exemples d'usos sexistes.

Posteriorment es treballarà el gènere gramatical, del seu origen i la seva formació. S'insistirà en la qüestió de l'arbitrarietat alhora que es mostrarà, a través d'exemples, la inadequació del masculí com a genèric.

Finalment s'aportaran diferents solucions per arribar a un ús inclusiu de la llengua, s'incidirà en quines situacions són més adients unes solucions i en quines unes altres.

Fonamentalment es mostrarà la manera d'evitar l'ús sexista a partir d'algunes alternatives com l'ús de formes genèriques, paraules col·lectives, adjectius, dobles formes, formes abreujades, la barra inclinada i la paraula persona .

10. ASPECTES GENERALS DE METODOLOGIA

La present activitat està plantejada des de l'inici com una reflexió, primer individual i després en grup, sobre l'aspecte del funcionament del gènere gramatical. Es parteix d'un enigma a partir del qual aniran sorgint un seguit d'aportacions per part de l'alumnat, les quals seran guiades pel professorat. Es pretén, també, lògicament relacionar-ho amb la idea que la llengua és un sistema que transmet valors i construeix la realitat. L'objectiu fonamental, per tant, és el de la visibilització dels diferents problemes de desigualtat que hi ha en el llenguatge i la comunicació i oferir alternatives per arribar a una llengua inclusiva, la qual considerem més justa.

S'intenta fer pensar l'alumnat per després animar-los a buscar solucions potenciant la recerca en diferents fonts d'informació.

Metodològicament aquesta unitat didàctica es basa en la reflexió individual i el diàleg en grup. També es potencia la recerca individual i l'autonomia personal a través de l'entorn *moodle*.

11. RECURSOS DIDÀCTICS

- a) bàsics
 - a. -Curs moodle on s'inclouen tots els exercicis i les explicacions teòriques.
- b) de consulta
 - a. -www.termcat.cat. Consultes lingüístiques i diccionaris *on line*.
 - b. -optimot.gencat.cat. Consultes lingüístiques.
 - c. -power point "Androcentrisme i sexisme lingüístic", de Teresa Quintillà
 - d. - LLEDÓ, E.; *Marcar les diferències: La representació de dones i homes a la llengua*. Institut català de la dona.

12. ANNEXOS

EXERCICIS COMPLEMENTARIS

- a) Fes un llistat d'insults que podríem considerar sexistes. Classifica'ls segons si s'adrecen habitualment a homes o a dones.
 - b) Explica a quin estereotip responen les següents expressions aplicades a les dones: "rossa perillosa", "marimacho", "escalfabraguetes", "tia buena"
 - c) Busca i escriu 10 noms que facin el femení en -essa.
 - d) Escriu el masculí o el femení segons correspongui

gall	Jordi	heroi	actriu	guillot
abellot	perdigot	emperador	filòleg	sociòleg
 - e) Els mots següents tenen com a masculí un altre mot amb lexema diferent. Escriu-lo.
-

nora	muller	vaca	cabra	somera
truja o verrea	egua	tia	mare	ovella

- f) Les paraules següents tenen significat diferent segons que siguin utilitzades en masculí o femení. Són paraules homònimes. En elles el gènere gramatical no indica una marca de sexe. Cal que les busquis al diccionari i les defineixis.

canal	guia
fi	son
llum	terra
ordre	vall
pols	salut

- g) Escribe l'article determinat davant de cadascun dels noms següents. Escribe després la traducció al castellà.

corrent	costum	allaus	avantatges	deute
senyal	pendent	anàlisis	compte	llegums

- h) Anomena 10 noms d'oficis que s'atribueixen habitualment a homes? Anomena'n també 10 atribuïts tradicionalment a dones? Per què creus que això passa?

ATRIBUÏTS A DONES

ATRIBUÏTS A HOMES

- i) Busca exemples en què s'ha utilitzat el masculí com a genèric dins el següent text. Després substitueix el masculí per una paraula col·lectiva o genèrica. A

EL NOSTRE GRA DE SORRA

El propassat dijous dia 6 de desembre de matinada cinc monitors del Grup d'Esplai La trepa ens afegíem a l'autocar de voluntaris per ajudar a netejar la costa gallega del fuel vessat per un petrolier grec. Després de setze hores de viatge, l'autocar ens va deixar a Ponteceso (La Corunya). El sol ja es ponía, però encara vam tenir temps de veure aquella negra taca empastifant-ho tot. Esgarrifós! Com també ho era aquella pudor marejadora de fuel i peix putrefacte. Són aspectes que no ens mostra la televisió, com tampoc la impotència i la ràbia que hem experimentat, o el caliu humà que hem pogut compartir els dotze mil voluntaris que érem a Galícia aquest pont de la Constitució. Els pescadors, les autoritats, tothom ens va rebre amb els braços oberts i amb els ulls emocionats. Vam passar les tres nits en un poliesportiu municipal i les dones dels pescadors ens duïen sopa calenta i ens feien viure la seva tragèdia, la tragèdia de tots. L'endemà de bon matí ens posàvem a recollir una mena de quitrà que havíem d'arrencar amb els nostres guants cada cop més negres i foradats. Exhaustos i marejats de tanta pudor, arribàvem al llit baldats, però amb la satisfacció de sentir-nos útils. En clarejar els pescadors ens encomanaven novament la seva capacitat de lluita, sense deixar-nos desanimar per la magnitud de la catàstrofe.

Un cop a casa, hem mostrat una pedra empastifada que ens recorda a tots que hem d'estar alerta perquè no ens malmetin l'entorn, com també que cal fomentar la solidaritat entre persones i pobles. Qui la rep sent la mateixa escalfor dins seu que qui l'ofereix, units entre si per un lligam vivíssim. La solidaritat en la desgràcia és un llenguatge universal que ens fa sentir més humans.

Coaner Rodergues

10 de desembre de 2002

- j) Corregeix, si cal, aquestes oracions, explicant quin problema de concordança presenten. Reescriu-les tenint intentant usar un llenguatge inclusiu. A
- Una cosa és segur: no ens van fer gens de cas!
 - El teu germà i les teves cosines han demostrat ser molt bones amb mi.
 - Un estudi revela que, després de tocar-los la loteria, els premiats i les premiades no són més feliços.
 - Els candidats i les candidates escollides han de prendre possessió dels carrers abans de 48 hores.
- k) Corregeix el text d'acord utilitzant el llenguatge inclusiu. Rumia abans de començar l'exercici si el que seria més convenient en aquest cas és utilitzar l'ús de formes dobles, abreujades, barres ...etc. A

Un assassí al meu hort

Com alguns lectors/es ja deuen saber, a casa tenim un jardí part de davant i un hortet de tarongers part de darrere. No pensin que és cap gran cosa, ni el jardí ni l'hortet, però van fent la vida més agradable. I, arribat el cas, poden ser motiu i escenari d'experiències que la vida en un pis no donaria mai. Com per exemple l'observació de la multiplicació espontània dels gats/es, l'enfrontament entre un gat i una rata amb gran eriçament de pèls de tots dos animals i retirada final del gat, o la presència d'un assassí entre els tarongers. Un assassí autèntic, no fals ni fingit. Un assassí comprovat. Un assassí recent i actiu, no un assassí jubilat.

És el cas que transportaven un pres en un furgó cel.lular i que un nebot del pres el va voler alliberar expeditivament. Tan expeditivament que li va ficar una bala dins del cap a un dels guàrdies del furgó. Molt mal fet. L'autor de la desgràcia, pistola en mà, no degué veure clar el resultat de la maniobra, de manera que va arrancar a córrer, ja perseguit per l'eficaç policia de l'estat i, com que la cosa passava prop de casa meua, tingué la gran idea de saltar la tanca de l'hort i amagar-se entre els arbres. Ja se sap que els arbres, de temps immemorial, són molt atractius com a amagatall de perseguit. No era tanmateix un bosc espès, eren quatre dotzenes de tarongers tirant a vells i esclarissats: la idea no era bona.

I allà veuríeu els policies foradant la tanca, entrant en tromba, gran còpia de metralletes i pistoles, l'assassí sense eixida, el desplegament de les forces, la detenció, l'emmanillament, la conducció, les coses que solen passar en casos com aquest. En fi, com en les pel.lícules, si fa no fa, però justament al meu hort. En algun lloc havia de ser. Ara, si alguna vegada vostès tenen un assassí a l'hort i la policia practica l'assalt corresponent, no pensin que l'espectacle hagi de ser particularment instructiu ni emocionant. És, més aviat, un número bastant trist i banal. Ni comparació amb el dia que la rata estarrufava el pèls del bigoti i feia recular el gat.

Joan F. Mira

- l) Escriu un anunci en el qual busques una persona per fer feines a casa.
- m) Escriu una targeta on convidis els teus companys/es a la teva festa d'aniversari.

n) Corregeix el següent text: A

Sra. Joana Gil

Director adjunt

Senyora,

Hem rebut l'informe sobre la demanda presentada pels treballadors de la vostra empresa, i el farem arribar a l'advocat que se n'encarregui, tan bon punt aquest sigui designat. Sol·licitarem també informes de diferents tècnics que determinin si són justificades les queixes dels demandants.

Atentament,

Irene Domènec

Assessor del Gabinet

o) Llegeix els següents titulars de notícies. Destaca si hi observes alguna mostra de desigualtat. Raona la resposta. Després busca en diaris digitals titulars que no usen el llenguatge d'una manera inclusiva: A

a) MÉS DE CENT METGES, A FAVOR DEL TANCAMENT DE VANDELLÒS

b) LA CIENTÍFICA ESTÀ CASADA AMB UN HOME 8 ANYS MÉS JOVE QUE ELLA.

c) CIENTÍFICS XINESOS INVENTEN UNA MÀQUINA DE ROBAR SOMNIS

d) LAURA MARC, MOSSO D'ESQUADRA GUARDONADA PER UN SALVAMENT A UN INFANT...

e) ACCIDENT MORTAL DE DOS VIUDES A BINÉFAR

p) El següent text és un text argumentatiu que parla sobre l'amistat. Llegeix-lo i revisa'l si s'escau. A

Perquè en l'amistat la distància entre l'ideal i la realitat ha de ser curta. En l'amistat no podem proclamar una cosa i fer-ne una altra. En l'amistat els pactes són respectats, la confiança és merescuda. L'amistat ha de ser lleial, sincera, neta. L'amic ha de voler el bé de l'amic, no amb paraules, sinó concretament. Ha de fer-se present en el moment de la necessitat. Qui se'n beneficia no ha d'aprofitar-se'n ni fer-se pesat amb els agraïments. En l'amistat ningú no pot enganyar, no pot fer el mal. Mai, ni una sola vegada. En l'amistat cal saber veure la virtut dels altres i valorar-la. L'amic ha de ser obert, ple de vida, agradable. No ha de fastiguejar, no ha de molestar. Un amic tampoc no ha de ser massa generós, omplir l'altre d'obsequis, perquè, si actua així, provoca la necessitat de fer el mateix, crea obligacions de reconeixença que són massa pesades. L'amistat ha de ser sempre fresca, lleugera, fins i tot quan és heroica. L'amistat diu sempre, fins i tot davant de la mort: "no s'ho val. De res." Aquests són els ideals de l'amistat. No demana donar-ho tot, ni besar els leprosos, ni mentir davant d'un tribunal. No demana ni viure sota la mateixa teulada. Tanmateix, allò que demana ho exigeix. I si no se li dóna, jutja i condemna.

Francesc Alberoni

- q) A quin estereotip podrien respondre les següents oracions? Parleu-ne per parelles i després es posarà en comú oralment. A
- En Miquel és un bon arquitecte.
 - La Flora va córrer per veure de prop el seu ídol, i va quedar-ne absolutament decebuda.
 - La Maria ha comprat això en uns grans magatzems.
 - La mare acarona els seus fills.
 - Ella buscava un home que la mantingués.
 - L'Anna Maria ha trobat un escarabat sota la paella.
 - El pare repassa les factures i la mare prepara el sopar.
 - La meva mare sempre fa dieta.
 - A elles els encanta anar a comprar.

BASE TEÒRICA DE LA UNITAT DIDÀCTICA

1. INTRODUCCIÓ

En tant que el llenguatge és un espill de la nostra societat, s'hi reflecteixen els nostres pensaments i creences. Així, sovint mostrem una actitud discriminatòria a l'hora de parlar i escriure, la qual no és altra cosa que una prova del sexisme que existeix dins la nostra cultura. Alguns exemples en són:

- ús del masculí genèric. "Això és de tots", "Els de tercer..." "Els joves d'avui en dia"
- asimetria en l'ús dels conceptes femenins i masculins. "Els metges i les infermeres..."

Els dos casos exposats anteriorment es coneixen amb el nom d'**androcentrisme** lingüístic ja que responen a una percepció centrada i basada en normes masculines.

El paper de les dones ha canviat molt actualment en les societats occidentals en el sentit que cada cop més tenen càrrecs i ocupen llocs de treball que antigament només eren reservats als homes. Anem cap a una societat més igualitària, justa i democràtica i això implica que s'ha de canviar també, conseqüentment, el llenguatge.

D'altra banda, existeix un tipus de violència de gènere, que és la violència verbal, és a dir, aquells insults i menyspreus que pateixen algunes dones per la seva condició de ser-ho. Podríem considerar violència verbal els malnoms, ofenses i determinats insults que reproduïxen generalment estereotips sexistes. De fet, l'insult més gran és el de dir a una dona que és una puta (prostituta, ramera, *fulana*, fresca, "zorra"...) i a un home que és un full de puta. També és un greu insult dir a un home que és una dona o una doneta (marieta), ja que vol dir que és homosexual. Tot allò referit als insults seria anomenat com a **sexisme** lingüístic. Aquest terme inclou l'actitud caracteritzada pel menyspreu i la desvalorització de la dona.

Enfront de l'androcentrisme i el sexisme, proposem un **ús inclusiu del llenguatge** per tal de superar aquests problemes de desigualtat en la comunicació i així avançar en el camí cap a la igualtat i la justícia social.

2. EL GÈNERE . ORIGEN. DEFINICIÓ. FORMACIÓ.

Els substantius, adjectius, pronoms, articles en català varien segon el gènere, que pot ser masculí o femení tant en català com en la majoria de les llengües romàniques. Convé saber, però, que en indoeuropeu existien 3 gèneres: masculí, femení i neutre. Aquest darrer era usat per denominar entitats inanimades. No hem de confondre pas, però, gènere i sexe. La primera paraula es refereix a una categoria gramatical, així, en català tenim substantius masculins (arbre, llibre...) i substantius femenins (sabata, casa...). El sexe, en canvi, fa referència a les persones o als animals, que classifiquem com a mascles o femelles. Per un altre costat, el gènere gramatical és una qüestió arbitrària i tenim exemples en els quals el gènere no serveix per a indicar el sexe. Ex. formiga, víctima, poble, etc. L'arbitrarietat del gènere gramatical també queda demostrada pel fet que no en totes les llengües coincideix el gènere a l'hora de designar uns mateixos objectes. Per exemple, en català diem *sucre* (*f*) i en castellà cal dir *azucarero* (*m*). A més, cal tenir en compte que en alguns casos els gènere indica altres valors semàntics com ara la mida d'un objecte o, la diferència entre un instrument i la persona que el toca. Així, una saca és més gran que un sac, la trompeta és un instrument musical i el trompeta és la persona que toca l'instrument. En altres casos, una mateixa paraula, en masculí té un significat i en femení en té un altre totalment diferent. És el que coneixem com a paraules homònimes. Ex. El clau/la clau, el fi/la fi o el coma/la coma.

Tant el masculí com el femení es formen afegint una derivació a l'arrel de la paraula. Hi ha qui creu erròniament que el femení es forma a partir del masculí.

- c) Generalment la forma femenina té la marca -a, mentre que la forma masculina es queda amb l'arrel.

Exemples:

nen nena gat gata enginyer enginyera

- d) En alguns casos, el fet d'afegir una -a provoca canvis ortogràfics en les terminacions.

Exemples:

advocat advocada grec grega

- e) En alguns casos, la forma femenina acaba en -a i la masculina en -u, -o, -e àtones

Exemples:

europèu europea mosso mossa alumne alumna

- f) Generalment, quan la forma femenina acaba en -na, la forma masculina acaba en vocal.

Exemples:

lleidatà lleidatana campió campiona

- g) Les paraules masculines que acaben en -òleg, fan el femení -òloga

Exemple: arqueòleg arqueòloga

- h) En alguns casos masculí i femení tenen la mateixa forma, el gènere l'hem de marcar a partir de l'article acompanyant

Exemples:

el fiscal la fiscal un periodista una periodista

- i) En altres casos la paraula masculina i la femenina provenen d'arrels diferents, coneixem aquestes paraules amb el nom d'heterònims.

Exemples:

home dona pare mare gendre nora

3. ÚS DEL MASCULÍ COM A GENÈRIC. Algunes alternatives: Les formes genèriques i les paraules col·lectives.

Sovint usem el masculí pensant que incloem masculí i femení. És el que entenem com l'ús del masculí genèric.

Exemple: Ho vaig dir als de segon. Tots hi van estar d'acord. Tendim a sobreentendre que els de segon són els nois i les noies de segon. De la segona oració entenem que hi van estar d'acord tant ells com elles.

Nosaltres, però, al llarg d'aquesta unitat, proposarem alternatives a aquest ús.

Per altra banda, avui dia considerem que tant homes com dones poden desenvolupar qualsevol professió o càrrec, així, quan posem exemples d'oracions cal que ho tinguem en compte i que procurem no mantenir alguns prejudicis com ara pressuposar que les feines de neteja sempre les fan les dones o que els càrrecs directius sempre són ocupats per homes.

Quan redactem hem d'intentar tenir en compte ambdós gèneres. Per fer-ho tenim diferents recursos com ara les formes genèriques (alumnat, professorat, coordinació).

Per un altre costat, donat que les dones poden tenir qualsevol professió, cal usar sempre la forma femenina quan ens referim a una dona que desenvolupa aquesta professió. Ex: la metgessa, l'advocada, la funcionària, etc.

De la mateixa manera, si un càrrec és ocupat per una dona, s'usarà el femení i si és ocupat per un home el masculí. Exemple: la ministra de defensa, la ministra de sanitat, la regidora de cultura, etc.

Una altra bona pràctica és usar, sempre que sigui possible, les **formes genèriques** com ara:

equip de direcció , personal sanitari

Una altra alternativa seria l'ús de **paraules col·lectives**, les quals inclouen tots dos gèneres. Alguns exemples són: la ciutadania, l'alumnat, el professorat, l'adolescència, la joventut, la humanitat, la infància, etc.

Dins dels oficis, és possible també recórrer a paraules col·lectives: advocacia, empresariat, feines de la llar, enginyeria tècnica, etc.

Pel que fa als noms d'organismes i unitats administratives, es proposa: consultoria, deganat, direcció, gerència, presidència, etc.

4. L'ÚS DELS ADJECTIUS.

En alguns casos caldrà usar **adjectius** per tal de substituir paraules exclusivament masculines.

Exemples:

drets humans	en comptes de.....drets de l'home
informe mèdic	en comptes deinforme del metge
cossos funcionaris	en comptes decossos de funcionaris
espectacle infantil	en comptes de..... espectacle per a nens

Per substituir les marques de gènere dins determinades **frases o perífrasis** suggerim:

us agraïm la col.laboració	en comptes de... molt agraïts per la vostra...
us han seleccionat	en comptes de...heu estat seleccionats
hi tenen molt d'interès	en comptes de... hi estat molt interessats
han rebut el premi	en comptes de... han estat premiats (en Joan i la Maria)
us donem la benvinguda	en comptes de... benvinguts a l'acte
la legislació....	en comptes de... el legislador
qui signa	en comptes de... el signant
qui presenta una demanda	en comptes de... el demandant

5. ALTRES SOLUCIONS: L'ÚS DE LES FORMES DOBLES I LES FORMES ABREUJADES. LA BARRA INCLINADA. ÚS DE LA PARAULA PERSONA.

Quan no sigui possible usar formes genèriques, podem optar per fer servir les **formes dobles**, és a dir, la forma masculina i la femenina. Aquest procediment també és adequat si volem incloure explícitament la referència a dones i homes dins un text:

Exemple: Els candidats i les candidates han de presentar el seu programa abans del dia 3.

La referència a tots dos sexes es pot fer de 2 maneres:

- formes senceres. Ex. nois i noies
- formes abreujades. Ex. nois/es

L'ús de la paraula persona, amb un adjectiu o amb una frase subordinada que la qualifiquin, ens permet disposar d'un neutre ben habitual en la llengua comuna.

Exemples: la persona interessada, la persona beneficiària, la persona usuària...

Només usarem les formes abreujades en textos breus i esquemàtics com ara impresos, llistes, taules o gràfics. Si s'utilitza sistemàticament en textos llargs dificulta la redacció i entrebanca la lectura.

El recurs gràfic més utilitzat és la barra inclinada (/), que s'usa preferiblement en textos administratius. Exemple: el/la sol.licitant

6. LA CONCORDANÇA

Quan fem servir denominacions dobles, em masculí i en femení, i apareixen a la frase altres paraules que hi ha de concordar, com ara adjectius, no és necessari que també tinguin una forma doble. En aquest cas, amb l'objectiu de facilitar la lectura del text, recomanem de fer servir una única forma i de fer-la concordar amb el substantiu més proper.

Ex. Els candidats i les candidates escollides han de prendre possessió dels càrrecs abans de 48 hores